
Državni izpitni center

M 0 7 2 5 0 1 1 3

JESENSKI ROK

GEOGRAFIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Četrtek, 30. avgust 2007

SPLOŠNA MATURA

Splošna navodila zunanjim ocenjevalcem

1. Zunanji ocenjevalec mora smiselno slediti navodilom za ocenjevanje, v katerih so zapisani moderirani odgovori za posamezen izpitni komplet.
2. Če kandidat poleg pravilne ugotovitve napiše še izključujočo, nepravilno trditev, se odgovor ovrednoti z nič (0) točkami.
3. Nejasne in nečitljive rešitve ter nejasni lastni popravki se ovrednotijo z nič (0) točkami.
4. Slovenska zemljepisna imena in geografski pojmi morajo biti v celoti poimenovani pravilno.
5. Pri tujih poimenovanjih naselbinskih in nenaselbinskih zemljepisnih imenih se dopušča zamenjava ali izpustitev ene črke.
6. Pri vprašanjih višjega nivoja (pojasnite, analizirajte, ovrednotite) so v rešitvah navedeni le elementi. Za pravilni odgovor se upošteva, če kandidat uporabi vsaj en element v smiselni besedni zvezi.

IZPITNA POLA 1**A1 – OBČA**

1. Je število prebivalcev na km² ozemlja.
1 točka
2. *Območje, označeno z:*
belo: prehladno, hladno / prenizke temperature
rumeno: presuho, suho podnebje / majhna količina padavin / velike dnevne temperaturne amplitude
rdečo: prevroče, vroče podnebje / zelo visoke temperature / preveč vlažno podnebje
modro: prehladno, hladno / zelo nizke temperature / redek zrak, manj kisika
Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri ali dva pravilna odgovora 1 točka.
3. *Klimogram 1: C*
Klimogram 2: D
Klimogram 3: A
Klimogram 4: B
Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri ali dva pravilna odgovora 1 točka.
4. Gradnja bivališč iz snega – igluji / oblečeni so v debela oblačila iz živalskih kož in krzna / uživajo pretežno meso severnih živali / uživajo veliko maščob / živijo kot nomadi in se selijo s čredami severnih jelenov / ribolov / starejši gredo umret.
Za vsak pravilen odgovor 1 točka, skupaj 2 točki.
5. *Gorata območja: sierra. (1 točka)*
Naravnogeografski vzrok: nižje temperature in manjša vlažnost zraka (v primerjavi z Amazonskim nižavjem) / rodovitnejša prst na vulkanskih kamninah. *(1 točka)*
Druženogeografski vzrok: tradicionalna zgostitev indijanskega prebivalstva na andskih planotah, v dolinah in kotlinah / boljša prometna povezanost krajev na območju Andov / boljša gospodarska razvitost / večja možnost zaposlitve. *(1 točka)*
Skupaj 3 točke.

A2 – OBČA

6. B *(1 točka)*
Demografski značilnosti: velik delež zrelega / starejšega prebivalstva / majhen delež mladega prebivalstva / nizka nataliteta / nizek naravni prirastek / daljša življenjska doba. *(1 točka)*
Skupaj 2 točki.
7. *Delež: 45–55 %.*
1 točka
8. Gradnja novih šol.
Več delovnih mest.
Za oba pravilna odgovora 1 točka.
9. Križec mora biti označen v skrajnem levem polju grafa.
1 točka
10. *Rasna sestava:* rasna sestava bo pestrejša / večji delež črne ali rumene rase. *(1 točka)*
Vzrok: glavni razlog je priseljevanje z drugih celin, zlasti iz Afrike ali Azije. *(1 točka)*
Skupaj 2 točki.
11. 1 krščanstvo, 2 islam, 3 hinduizem, 4 budizem
Različni verski objekti / različni verski običaji / različna kultura prehranjevanja / različen, drugačen način oblačenja / različni verski prazniki / odnos med spoloma / položaj žensk.
Za štiri ali tri pravilno ugotovljena verstva 2 točki in za dve 1 točka. Za ustrezno navedeno značilnost 1 točka.
Skupaj 3 točke.

B1 – SVET

12. A Nazca (1 točka)
B Južnoameriška plošča (1 točka)
Skupaj 2 točki.
13. *Način stika:* podrivanje (spodrivanje), subdukcija, konzervativni stik, premikanje ene plošče pod drugo, približevanje (1 točka)
Pojasnitev: pri podrivanju oceanske litosferske plošče se ta v globini topi (večji pritiski). Pri tem nastaja magma, bogata s plini, ki sili na površje. Pri podrivanju nastajajo tudi razpoke, skozi katere prihaja magma na površje. (1 točka)
Skupaj 2 točki.
14. *Površje:*
Na zahodu prevladuje nagubano visokogorje z vmesnimi planotami in visokimi vrhovi. Na zahodu je višji relief, večje strmine.
Na vzhodu prevladujejo višavja, sredogorja, grudasta gorovja. Relief je nižji in bolj uravnan. Na vzhodu je nižji relief, manjši nakloni.
Geološki nastanek:
Na zahodu je mladonagubano gorstvo (Andi), nastalo v terciarju. Zahodni del je geološko mlajši. Na vzhodu Južne Amerike je arhaično jedro (Brazilsko in Gvajansko višavje, Gvajanski in Brazilski ščit), nastalo že v predkambriju. Grudasto gorovje.
Za vsako pravilno ugotovljeno razliko po 1 točka, skupaj 2 točki.
15. A: sušnost, pomanjkanje padavin, puščavsko območje (*samo imenovanje splošnih dejavnikov ni pravilen odgovor*) (1 točka)
B: rodovitne vulkanske prsti, višje nadmorske višine, nižje temperature, večja namočenost, rudna bogastva, kotlinska lega (1 točka)
Skupaj 2 točki.
16. C: oceanski globokomorski jarek, oceanski jarek, globokomorski jarek (1 točka)
Vzrok: Na območju C se podriva oceanska plošča, nastaja globokomorski jarek. Na območju D (kontinentalna polica, šelf) ni stika med litosferskimi ploščami, morje je plitvejše. (1 točka)
Skupaj 2 točki.

B2 – SVET

17. 4,7 %, 73,7 %, 21,5 % (1 točka)
Faza: postindustrijska / poindustrijska (1 točka)
Skupaj 2 točki.
18. NE, NE, DA, DA
Za štiri ali tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka.
19. A ali B, A, D, C in E
Za pet ali štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri 1 točka.
20. Rudarstvo je zelo mehanizirano / država je velika izvoznica rud / delež zaposlenih v rudarstvu je majhen / oddaljenost rudnikov od obale / pomanjkljiva infrastruktura / izkoriščanje raznovrstnih rud (boksit, uranova ruda, železova ruda, svinec, cink, diamanti, srebro, zlato) / kvalitetne rude.
Za pravilno opisano značilnost 1 točka.
21. B (1 točka)
Oblika živinoreje: ekstenzivna ovčereja, ekstenzivna živinoreja, pašna živinoreja / ovčereja / ekstenzivna. (1 točka)
Problem: največji problem je suša, pomanjkanje padavin / nestalne padavine / pogosti požari / velike razdalje. (1 točka)
Skupaj 3 točke.

C1 – EVROPA

22. A: Estonija
B: Latvija
C: Litva
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka, en pravilen odgovor 0 točk.
23. *Prva trditev:* NE
Utemeljitev: Ker na površju ni predkambrijskih kamnin ali ker so na površju mlajše kamnine (sedimenti).
Tretja trditev: NE
Utemeljitev: Ker je v tem podnebjju višek padavin v poletnih mesecih. Za trditev DA (druga trditev) ni potrebna utemeljitev.
Za dva pravilna odgovora z utemeljitvama 2 točki, za enega 1 točka. Če kandidat poleg dveh pravilnih odgovorov napiše še nepravilni odgovor, dobi 1 točko.
24. *Sprememba narodnostne sestave:* Povečan delež ruskega prebivalstva ali priseljevanje ruskega prebivalstva ali zmanjša se delež Nemcev in Judov. (1 točka)
Posledice: rusifikacija (nasilno uvajanje ruščine in ruske kulture), vodilne položaje v državah zasedejo Rusi, sprememba verske sestave prebivalstva (pravoslavna vera), načrtna industrializacija, zanemarjanje kmetijstva, poddržavljanje zemlje, stalinistično nasilje, deportacije v Sibirijo, večanje narodne nestrpnosti, dvojezičnost ... *Za vsako pravilno opisano posledico po 1 točka.*
Skupaj 3 točke.
25. Prevladuje lahka industrija oziroma predelovalna industrija ali težka industrija se ni razvila v takšnem obsegu kakor v drugih nekdanjih socialističnih državah.
1 točka
26. *Problemi:*
Tehnološka zastarelost, slaba kakovost.
Navezanost na nekdanji sovjetski trg.
Propadanje podjetij in brezposelnost.
Močno onesnaževanje.
Nizka produktivnost, nekonkurenčnost.
Navezanost na uvoz surovin in energije.
Rešitve:
Uvajanje sodobnejših tehnologij.
Prestrukturiranje industrije, iskanje novih trgov.
Razvijanje čistejše industrije, vlaganje v čistilne naprave.
Uvajanje sodobnejše tehnologije.
Najemanje posojil.
Za pravilno napisan problem in njegovo reševanje 2 točki, za en pravilen odgovor 1 točka.

C2 – EVROPA

27. A, C
Za pravilno obkroženi črki 2 točki, za eno pravilno obkroženo črko 1 točka. Če sta obkroženi obe pravilni in zraven teh še tretja črka, 1 točka.
28. A Katalonci
B Sardinci
C Južni Tirołci / Tirołci / Ladini / Avstrijci
Za vse tri pravilno poimenovane manjšine 2 točki, za dve 1 točka in za eno 0 točk.
29. *Cilj:* Osamosvojitve / samostojno državo
Sredstva: terorizem / bombni napadi / atentati
Za vsak smiseln odgovor 1 točka, skupaj 2 točki.

30. *Ob koncu 19. stoletja:* v ZDA / v Argentino / v Brazilijo / v Južno Ameriko / v Severno Ameriko / v Avstralijo / v čezmorske države
Po 2. svetovni vojni: v razvite države Evrope / v Švico / v Nemčijo / v Francijo / v Padsko nižino / na sever države
Za vsak smiseln odgovor 1 točka, skupaj 2 točki.
31. Pomanjkanje surovin, pomanjkanje energijskih virov / pomanjkanje visoko kvalificirane ali izobražene delovne sile / slaba infrastruktura / velika oddaljenost trgov / ekološki problemi / navzkrižja s turizmom / težave z mafijo
Za vsak smiseln odgovor 1 točka, skupaj 2 točki.

IZPITNA POLA 2**D1 – SLOVENIJA**

1. *Priloga 1:* Dinarske planote celinske Slovenije, Dinarsko-kraška Slovenija
Priloga 2: Subpanonska Slovenija / Subpanonska makroregija / Subpanonska
Priloga 3: Predalpska Slovenija / Predalpska makroregija / Predalpska
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka.
2. C
D
B
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka.
3. Nastalo je z odlaganjem sedimentov (gline / laporja / ilovice) v morju (Panonskem).
Reke so z erozijo preoblikovale sedimente (glino / lapor / ilovico).
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
4. *Denudacijski pojav:* zemeljski plaz, usad, plaz.
Pojasnitev: na strmih pobočjih je sila teže (gravitacije) večja / na strmih pobočjih se preperelo gradivo laže premika.
Za dva pravilna odgovora 2 točki, za enega 1 točka.
5. 200 m do 300 m (1 točka)
Razlogi:
Na tem območju prevladuje ravninski in gričevnati relief, zato je gradnja enostavnejša.
Zaradi prevladujočega ravninskega reliefa so boljše možnosti za kmetijstvo, poljedelstvo.
Na kvartarnih naplavinah je nastala rodovitna prst, ki omogoča intenzivno kmetijstvo.
Ravnine so prometno dobro povezane. V tem pasu so tri največja slovenska mesta (Ljubljana, Maribor, Celje). *Za en ali dva dobro pojasnjena razloga 1 točka.*
Skupaj 2 točki.

D2 – SLOVENIJA

6. Zdraviliški, gorski, obmorski, igralniški, zabavišni, kraški, smučarski, verski turistični kraji.
Za tri pravilne odgovore 2 točki, za dva 1 točka.
7. A Kranjska Gora
B Radenci
C Rogaška Slatina
Kraj: Portorož
Za štiri pravilne odgovore 2 točki, za tri ali dva 1 točka.
8. Ima zelo raznoliko pokrajino, ki se spreminja na kratke razdalje.
Ima zanimiv kraški svet, predvsem kraške jame s čudovitimi kapniki.
Je zelena dežela z možnostjo preživljanja dejavnih počitnic v neokrnjeni naravi.
Ima bogato kulturno dediščino, predvsem dobro ohranjene cerkve, samostane in gradove.
Leži sredi Evrope in je lahko prometno dostopna z vseh smeri.
Ima raznovrstno turistično ponudbo za goste z različnimi željami.
Ponuja kakovostno turistično infrastrukturo.
Ponuja odlično vino in domačo hrano.
Je mirna in varna dežela.
Turistična ponudba je dokaj poceni glede na kakovost.
Za tri smiselno navedene prednosti 2 točki, za dve 1 točka.
9. *Število prenočitev leta 2003:* 7,3–7,6 milijonov. (1 točka)
Razlogi: začela se je politična kriza v Jugoslaviji, ki je pripeljala do osamosvojitvene vojne v Sloveniji in pozneje v drugih državah SFRJ, kar je odvrnilo tujce od potovanj v Slovenijo, pa tudi domači turizem je precej upadel. (1 točka)
Skupaj 2 točki.

10. Naša smučišča ležijo na nižji nadmorski višini, zato imajo krajšo obdobje s snežno odejo. V slovenskem visokogorju je veliko zelo strmih pobočij in prepadnih sten, ki za smučišča niso primerna (v centralnih Alpah so pobočja daljša in položnejša). Pri nas nimamo ledenikov, na katerih je mogoče smučati tudi poleti. Turistična infrastruktura je pri nas slabša zaradi pomanjkanja kapitala in podjetnosti. *Za pojasnitev posameznega razloga 1 točka, skupaj 2 točki.*

E1 – SLOVENIJA

11. A Beneškoslovensko in Tolminsko hribovje s Srednjo Soško dolino / Tolminsko hribovje / Tolminsko hribovje s Srednjo Soško dolino.
B Cerkljansko-Idrijsko hribovje.
C Škofjeloško in Polhograjsko hribovje.
Za en ali dva pravilna odgovora 1 točka, za vse tri 2 točki.
12. *Klimogram 1:* Tolmin.
Klimogram 2: Ravne na Koroškem.
Razlika v višini padavin: višina padavin se proti vzhodu zmanjšuje / več padavin v Tolminu / manj padavin na Ravnah.
Padavinski režim: v Tolminu so padavine bolj enakomerno razporejene / opazen je jesenski višek / submediteranski padavinski režim / v Ravnah je opazen poletni višek / celinski padavinski režim.
Za oba pravilno imenovana kraja 1 točka in za opis razlik 1 točka, skupaj 2 točki.
13. doline
gručaste
manjšajo
gručaste
Za tri pravilne odgovore 1 točka, za štiri 2 točki.
14. Presečnik, Muha, Pekalc, Zasen, Pečelar.
Za dve pravilni poimenovanji 1 točka.
15. Kmetijstvo / živinoreja in gozdarstvo / pašna živinoreja
Za obe pravilno poimenovani dejavnosti 1 točka.
16. *Oblika turizma:* kmečki turizem / pohodništvo. (1 točka)
Pojasnitev: ohranjena in lepa narava / možnost rekreacije / dobra domača hrana / umirjeno življenje. (1 točka)
Skupaj 2 točki.

E2 – SLOVENIJA

17. A Murska Sobota
B Ptuj
C Slovenska Bistrica
D Krško
Za štiri pravilno vpisana mesta 2 točki, za tri ali dve 1 točka.
18. *Priloga 7:* obcestna vas / dolga vas / dolga obcestna vas. (1 točka)
Priloga 8: razložena naselja. (1 točka)
Skupaj 2 točki.
19. *Reliefna oblika:* ravnine / nižine.
Pojasnitev: v ravninah so bolj grobi sedimenti zato, ker so jih nasule reke / tekoče vode (te imajo večjo moč in lahko premikajo večje delce).
Za vsak pravilen odgovor 1 točka, skupaj 2 točki.

20.	<i>Slovenske gorice:</i> gosteje poseljene večji kraji gospodarsko bolj razvite več vinogradov večja možnost zaposlitve bolj razvito kmetijstvo ni madžarske manjšine višji naravni prirastek manjše odseljevanje boljša prometna povezanost	<i>Goričko:</i> redkeje poseljeno manjši kraji gospodarsko slabše razvito manj vinogradov manjša možnost zaposlitve slabše razvito kmetijstvo madžarska manjšina manjši naravni prirastek večje odseljevanje tujci kupujejo zemljo obrobna lega
-----	--	--

In drugi smiselni odgovori.

*Za tri smiselne odgovore **2 točki**, za dva 1 točka.*

21. Temni odtenki prikazujejo območja z nizkim naravnim prirastkom. (1 točka)
Pojasnitev: to so depopulacijska območja / na njih prevladuje ostarelo prebivalstvo / mlajše prebivalstvo se odseljuje. (1 točka)
Skupaj 2 točki.